

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการสอนของครูอนุบาลเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาของเด็กในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูอนุบาล ในการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้แก่เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูอนุบาล ในการเตรียมความพร้อมทางภาษาให้แก่เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้ดำเนินการดังนี้คือ

การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูที่สอนการเตรียมความพร้อมทางภาษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนอนุบาล ของ สำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีชั้นอนุบาลปีที่ 1 และ 2 ชั้นเรียนละ 3 ห้องเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนอนุบาลวัดปรีชาภิรมย์ โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศม์ โรงเรียนละ 6 คน แบ่งเป็นครูที่สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนละ 3 คน และครูที่สอนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนละ 3 คน รวมตัวอย่างประชากร 24 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ตัวอย่างประชากร จำแนกตามโรงเรียนและชั้นเรียน

ชื่อโรงเรียน	จำนวนครูทั้งหมด			จำนวนตัวอย่างประชากร		
	ชั้นอนุบาล	ชั้นอนุบาล	รวม	ชั้นอนุบาล	ชั้นอนุบาล	รวม
	ปีที่ 1	ปีที่ 2		ปีที่ 1	ปีที่ 2	
อนุบาลสามเสน	6	5	11	3	3	6
อนุบาลวัดปริณายก	6	6	12	3	3	6
อนุบาลวัดนางนอง	6	5	11	3	3	6
อนุบาลพิบูลเวศม์	5	5	10	3	3	6
รวม	23	21	44	12	12	24

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาให้แก่เด็กในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน ออสการ์ ทู (OSCAR II Instrument) ของ มิกเคิล และมิกเซล (Medley and Mitzel) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอน แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด แบบสังเกตพฤติกรรมรวมทางวาจา ระหว่างครูและนักเรียนของ แฟลนเดอร์ (Flanders) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาทฤษฎี และการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย

2. ศึกษาจุดมุ่งหมายของการสอนการเตรียมความพร้อมทางภาษาในชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 จากเอกสารหลักสูตร และบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งการสอนการเตรียมความพร้อมทางภาษาเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 การเตรียมความพร้อมด้านการฟัง

- 2.2 การเตรียมความพร้อมก่อนการพูด
- 2.3 การเตรียมความพร้อมก่อนการอ่าน
- 2.4 การเตรียมความพร้อมก่อนการเขียน

3. จัดแยกจุดมุ่งหมายการสอนการเตรียมความพร้อมทางภาษา ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 ตามหลักสูตร เป็น 4 ด้าน คือ

- 3.1 ความพร้อมก่อนการฟัง คือ
 - 3.1.1 ฟังคำพูด คำสั่ง เข้าใจ และปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
 - 3.1.2 ฟังเรื่องราวได้เข้าใจและสามารถจำเรื่องราวตามลำดับก่อน

หลังได้

- 3.1.3 มีมารยาทที่ดีในการฟัง
- 3.2 ความพร้อมก่อนการพูด คือ
 - 3.2.1 ใช้คำพูดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
 - 3.2.2 เล่าเรื่องราวจากประสบการณ์ของตัวเองได้
 - 3.2.3 มีมารยาทที่ดีในการพูด
 - 3.2.4 พูดได้ชัดเจนและใช้ภาษาสุภาพได้
- 3.3 ความพร้อมก่อนการอ่าน คือ
 - 3.3.1 เคลื่อนสายตากรณีซ้ายไปขวาได้
 - 3.3.2 แยกสิ่งของที่แตกต่างกันได้
 - 3.3.3 มีความพร้อมที่จะอ่าน
- 3.4 ความพร้อมก่อนการเขียน คือ
 - 3.4.1 ใช้นิ้วมือ หู ตา ให้สัมพันธ์กันได้
 - 3.4.2 จับดินสอเขียนเส้นหรือรูปภาพได้

4. แปลงจุดมุ่งหมายของการสอนการเตรียมความพร้อมทางภาษาออกเป็นพฤติกรรม การสอนของครู และสร้างเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนซึ่งเป็นแบบรายการสำรวจ (Check-list) ว่าครูปฏิบัติหรือไม่ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม พฤติกรรมมีจำนวน 39 หัวข้อย่อย พฤติกรรม การสอนทั้ง 4 กลุ่ม คือ

4.1 พฤติกรรมการสอนการเตรียมความพร้อมด้านการฟัง 8 ข้อ

4.1.1 ทบทวนความรู้เดิม

4.1.2 ออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมและปฏิบัติตามคำสั่งอื่น

4.1.3 อบรมมารยาท และการปฏิบัติตนในการฟังของนักเรียนให้เป็น

ผู้ฟังที่ดี

4.1.4 ทำเสียง, เปิดเทปเสียงต่าง ๆ ให้นักเรียนฟัง หรือให้ฟังเสียงต่าง ๆ รอบตัว และบอกว่าเป็นเสียงอะไร เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

4.1.5 ออกเสียงคำศัพท์ที่เหมือนหรือแตกต่างกัน ให้นักเรียนจำแนกและเปรียบเทียบ

4.1.6 เล่านิทาน หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนฟัง

4.1.7 ช่วยนักเรียนสรุปเรื่องที่ได้อ่าน

4.1.8 ถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่นักเรียนฟัง

4.2 พฤติกรรมการสอนการเตรียมความพร้อมด้านการพูด 6 ข้อ

4.2.1 ฝึกให้นักเรียนออกเสียงคำต่าง ๆ ให้ชัดเจนถูกต้อง เช่น ให้เล่นเกม ทอคำ หายปริศนา

4.2.2 ฝึกให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง เช่น ให้พูดเลียนแบบผู้นำเป็นคำ หรือเป็นประโยคสั้น ๆ

4.2.3 ให้นักเรียนเล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ เช่น ครูซักถามเกี่ยวกับประสบการณ์ และสิ่งที่ประทับใจของเด็ก

4.2.4 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เพื่อฝึกการใช้คำพูดในโอกาสต่าง ๆ

4.2.5 แกะไขนักเรียนที่พูดผิดเป็นรายบุคคล

4.2.6 อธิบาย แนะนำ มารยาท และหลักเกณฑ์การพูดที่ดี

4.3 พฤติกรรมการสอนการเตรียมความพร้อมด้านกรอ่าน 8 ข้อ

4.3.1 ฝึกให้นักเรียนเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา และจากบนลงล่าง

4.3.2 ฝึกให้นักเรียนจำแนกและเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ เช่น ให้จับรูปภาพที่เหมือนกัน หากภาพที่หายไป หรือเล่นเกมโดมิโนรูปภาพ และโดมิโนคำศัพท์

4.3.3 สอนให้นักเรียนรู้จักตัวพยัญชนะให้สัมพันธ์กับภาพ

4.3.4 สอนให้นักเรียนรู้จักคำศัพท์ที่ใช้เรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ เช่น ให้

โยงคำศัพท์ให้ตรงกับภาพ

4.3.5 สอนให้นักเรียนอ่านคำง่าย ๆ และรู้จักความหมายของคำนั้น ๆ

ควย

4.3.6 ฝึกให้ท่องคำคล้องจอง บทกลอนง่าย ๆ หรือร้องเพลง

4.3.7 ฝึกให้นักเรียนดูภาพแล้วเล่าเรื่องจากภาพ

4.3.8 ฝึกให้นักเรียนเรียงลำดับเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน

หลัง โดยการเรียงภาพหรือเล่าเรื่อง

4.4 พฤติกรรมการสอนการเตรียมความพร้อมด้านกาเขียน 17 ข้อ คือ

4.4.1 ฝึกให้นักเรียนทำกิจกรรม พักกล้ามเนื้อมือ และนิ้วมือ เช่น เล่นก่อก ตอ ตอก สาน ตัด ปะ ปั้น หรือใช้นิ้วมือทำท่าทางประกอบคำคล้องจอง หรือบทเพลง

4.4.2 ฝึกให้นักเรียนทำกิจกรรมเคลื่อนไหวตา และมือ ให้สัมพันธ์กัน เช่น ให้เล่นภาพตัดต่อ, รอยลูกปัด, ระบายสีภาพที่ครูเตรียมมา

4.4.3 ฝึกทำการจับดินสอ พูกัน สี ชอล์ก ที่ถูกต้อง

4.4.4 ฝึกทำนั่งเขียนและการวางกระดาษที่ถูกต้อง

4.4.5 ฝึกใช้มือโดยใช้นิ้วมือขีดเขียนในอากาศ บนโต๊ะ บนพื้นห้อง

หรือกระเบทราย

4.4.6 ให้เล่นทราย และน้ำ

4.4.7 ให้นักเรียนเขียนเส้นตามใจชอบ

4.4.8 ให้นักเรียนวาดภาพตามใจชอบ

4.4.9 ให้นักเรียนลากเส้นตามแบบโดยมีจุดประ

4.4.10 ให้นักเรียนต่อจุดเป็นภาพตามแบบ

4.4.11 ให้นักเรียนเขียนเส้นต่าง ๆ ที่จะประกอบเป็นตัวอักษร

4.4.12 ให้นักเรียนเขียนตัวอักษรด้วยวิธีที่ถูกต้อง

4.4.13 ให้นักเรียนเล่นเกมการเขียนตัวอักษรหรือคำง่าย ๆ

4.4.14 ให้นักเรียนเขียนคำง่าย ๆ

4.4.15 ระบายความสนใจของเด็กให้สนใจบทเรียน โดยวิธีต่าง ๆ เช่น ใ้ตอบมือพร้อม ๆ กัน ให้ทำท่าทาง หรือกายบริหารพร้อม ๆ กัน ฯลฯ

4.4.16 ตรวจสอบผลงาน และให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่อง

4.4.17 ชมเชยหรือให้กำลังใจ

5. นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้น ไปสังเกตครูผู้สอนการเตรียมความพร้อมทางภาษาที่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 1 คน และชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบว่า แบบสังเกตนี้ครอบคลุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนหรือไม่ ถ้ามีพฤติกรรมที่นอกเหนือจากแบบสังเกต ผู้วิจัยก็บันทึกไว้ แล้วนำมาปรับปรุงแบบสังเกตให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการเตรียมความพร้อมทางภาษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแบบสังเกต พฤติกรรมการสอนนี้ว่า มีความตรงต่อจุดมุ่งหมายของการวิจัย การใช้ภาษาที่ถูกต้องและครอบคลุมพฤติกรรมการสอน การเตรียมความพร้อมทางภาษาในชั้นอนุบาล

7. นำแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนมาปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และทำให้เป็นฉบับสมบูรณ์

8. ทาค่าความเที่ยงของการสังเกตโดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยทำความเข้าใจรายละเอียดของพฤติกรรมการสอนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญให้ตรงกัน แล้วนำไปทดลองสังเกตครูผู้สอน 1 คน เป็นผู้สอนการเตรียมความพร้อมทางภาษาของโรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 2 ครั้ง บันทึกการสังเกต และนำข้อมูลที่ได้อมาหาค่าความเที่ยงตามสูตรของ สกอต (Scott) ได้ค่าความเที่ยงเฉลี่ยแต่ละครั้งเป็น 0.906 และ 0.892 ตามลำดับ (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนการเตรียมความพร้อมทางภาษา ไปสังเกตการสอนของตัวอย่างประชากรทั้ง 24 คน คนละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 - 2 คาบเวลาเรียน การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูแต่ละครั้งนั้น โดยระบบ Sign System คือ ผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมอย่างเดียวกันที่เกิดขึ้นกับครู 1 คน เพียงครั้งเดียวเท่านั้น พฤติกรรมใดที่เกิดขึ้นแล้วก็ไม่บันทึกซ้ำอีก ในการสังเกตแต่ละครั้ง ผู้วิจัยมุ่งสังเกตเฉพาะพฤติกรรมการสอนว่าครูปฏิบัติหรือไม่เท่านั้น และในระหว่างการสังเกต ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงการสอนแต่ละครั้งไว้ด้วย เพื่อนำมาเปิดทบทวนในวันเดียวกัน แล้วรวบรวมข้อมูลที่ได้ออกจากการสังเกตมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาการร้อยละของพฤติกรรมการสอนในแต่ละข้อ
2. คำนวณหาการร้อยละของพฤติกรรมการสอนแต่ละข้อ ในแต่ละระดับชั้น
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูอนุบาลที่สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 โดยทดสอบค่า ไคสแควร์ (χ^2) (ประกอบ กรรณสูต 2520 : 127)

สูตร

$$\chi^2_{[c]} = \frac{N(AD - BC)^2 - \frac{N^2}{2}}{(A + B)(C + D)(A + C)(B + D)}$$

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย